

אוניברסיטת בר-אילן

מכינה ייעודית למדעי היהדות, החברה והרוח

סילבוס מיומנויות הכתיבה המדעית – תשע"ח

מרצה: ד"ר רות ביתן-כהן

גב' איריס ברעם

ד"ר יפעת עוז-איבשיץ

משך הקורס: קורס שנתי בן 4 ש"ש לסירוגין.

מטרות הקורס

1. שיפור מיומנויות הכתיבה והקריאה.
2. היכרות עם יסודות הכתיבה האקדמית.
3. הקניית כלים למיזוג מקורות מידע.
4. שיפור השפה באמצעות קישוריות ולכידות טקסטואליות.
5. שיפור המודעות לתהליכי למידה נכונים.
6. העשרה לשונית.

נושאי הקורס

1. יסודות הקריאה והכתיבה המדעית:

- קריאת מאמר והכרת מרכיביו: קריאה סורקת/מרפרפת, 'תעודת הזהות' של הטקסט, הכותרת וסוגיה.
- הפסקה ומרכיביה.
- סוגי פסקות.
- מאפייני הפסקה: לכידות, קישוריות (מילות קישור ומאזכרים).

2. כתיבת עבודה מדעית על יסוד מידע ממקורות שונים:

- בחירת נושא לעבודה, הגדרתו ותיחומו.
- איפיון ומיפוי מקורות מידע: סוגי מקורות מידע, מאפייני החיבור המדעי לעומת החיבור הפופולרי.
- מאגרי מידע אלקטרוניים: הכרות עם 'מפתח חיפה למאמרים בעברית' וכן עם קטלוג 'ברקט'.
- עקרונות פיתוח של החיבור המדעי: דגמים רטוריים/מבני כתיבה.
- מיזוג מקורות מידע: עימות והשוואה בין מקורות מידע באמצעות טבלה, הדיווח על מקורות המידע, הקול האישי של הכותב.
- תמצות: מטרות התמצות, סוגי התמצית.
- מהימנות בכתיבה המדעית: פלאגיאריזם, כללי הרישום הביבליוגרפי (APA) והערות השוליים, כתיבה אובייקטיבית/סובייקטיבית.
- ההקדמה, המבוא והסיכום: מאפייניהם ואופן כתיבתם.
- בקרת איכות לכתיבת העבודה המדעית.

3. תקינות והעשרה לשונית:

- תיקוני לשון וסגנון
- סימני פיסוק
- כללי הכתיב חסר הניקוד (כתיב מלא)

- שם המספר
- הרחבת אוצר המילים והמבנים התחביריים לשכלול יכולת הקריאה והכתיבה.

דרכי הוראה ולמידה

1. הוראה פרונטאלית – לימוד רקע תיאורטי, הקניית עקרונות הכתיבה והקריאה של הטקסטים, הרחבת הידע.
2. תרגול בכיתה/ש"ב – משובי עמית, תרגילים ליישום החומר ובדיקה בפורום הכיתתי.
3. הוראה פרטנית – הדרכה וליווי אישיים של הסטודנטים לאורך כתיבת העבודה.

חובות הקורס

- נוכחות מלאה בשיעורים.
- השתתפות פעילה במהלך השיעורים.
- הכנת מטלות ומשימות בכיתה וש"ב.

מרכיבי הציון

- 30% הגשת תרגילים ומטלות הקשורים לעבודה (סמסטר א+ב)
- 70% הגשת עבודה (סמסטר ב)